

Grensverleggers in de Kunst, verkoopexpositie en kunstveiling, 11 mei 2024 Kerk te Rozendaal

“Kan kunst de wereld redden?” Dit is de kop van een NRC-artikel uit 2021. Het is een artikel uit een serie, geschreven omdat de journalist ziet dat er de laatste jaren weer een toenemend maatschappelijk engagement zichtbaar is bij kunstenaars, muzikanten en theatermakers. Geen ‘kunst om de kunst’, geen kunst uit uitsluitend esthetische overwegingen, maar kunst met een boodschap. Dames en heren, er is niets mis met kunst om de kunst. Wat bij mij thuis aan de muur hangt is niet bedoeld om de wereld te redden, maar hangt er omdat ik het mooi vind, omdat het wat met mij doet. Toch zijn kunstenaars voor mij bij uitstek mensen die discussies aanzwengelen. De voorhoede die ongemakkelijke thema’s benoemt en zichtbaar maakt, met woorden, met beelden en met ervaringen. In theater, literatuur, dans, gedichten, schilderijen en beeldende kunst. Kunstenaars als andersdenkenden die willen aanzetten tot nadenken. Scheppers die via hun werk nieuwe perspectieven en ervaringen willen creëren. Conventionele grenzen worden uitgedaagd, verlegt en soms bewust overschreden. Dit kan vervreemdend zijn, of ongemakkelijk. Soms wordt er bewust voor gekozen om de lezer, kijker of toeschouwer te shockeren. Shockerende kunstwerken zult u vandaag in de keurige omgeving van Rozendaal niet aantreffen. Al vind ik zelf de manier waarop we met onze aarde omgaan, hoe slecht we voor onze aarde zorgen, behoorlijk shockerend. Maar ook hier wordt, zonder de shock, gezocht naar het overbrengen van boodschappen. Om u te inspireren en uit te dagen.

De groep kunstenaars van wie vandaag werk te zien en te koop is, een collectief dat sinds 2023 werkt onder de naam ‘Grensverleggers in de kunst’. Ze kiezen er voor om niet moraliserend of polariserend te zijn, maar reflecterend. Geen activisten of anarchisten, maar wel mensen met een droom, met een wens. Kunst met een boodschap. De droom, de wens, dat wij wat liever zijn voor de natuur, de bossen, de velden, de zeeën en de dieren – en daarmee uiteindelijk ook voor elkaar, voor onszelf. U hoeft dus niet terneergeslagen deze expositie te verlaten, omdat u weer eens met de neus op de feiten bent gedrukt over hoe weinig duurzaam wij allemaal eigenlijk zijn. Veel van deze kunst steunt juist op deze mooie dag, op al het mooie om ons heen, waar we juist ook hier in Rozendaal, in de Veluwezoom, zo mee gezegend zijn. Het bos om ons heen springt bijna uit z’n vel zo in de lente. Zo veel moois dat zo de moeite waard is om ons voor in te zetten.

Dus terug naar de vraag: kan kunst de wereld redden? In het NRC-artikel met deze kop werd gesproken over de Duitse kunstenaar Joseph Beuys. Hij leefde van 1921 tot 1986. Citaat: *“Hij streed als kunstenaar voor een milieuvriendelijke samenleving, was medeoprichter van de Duitse politieke partij Die Grünen, pleitte in kunstacties voor directe democratie, en plantte in 1982 bij de kunstshow Documenta als kunstwerk 7.000 eiken in de stad Kassel – die nog steeds doorgroeien.”* En later, in hetzelfde artikel, wordt de Nederlandse activistische kunstenaar Jonas Staal aangehaald. Hij meent dat *“de ware kunstenaar met zijn kunst mede vorm geeft aan de ware, democratische, rechtvaardige samenleving”*. Als de kunst niet de wereld redt, maakt ze ze toch wellicht beter! Dat zie ik hier vandaag terug: kunst die vorm geeft aan de droom voor een rechtvaardige samenleving voor mens en natuur. Kunstwerken die juist daarom bijna volledig zijn gemaakt van herbruikbare materialen, tweedehands spullen of afval.

Maar laten we het dan ook maar even plat slaan: die droom voor een rechtvaardige samenleving heeft ook het slijk der aarde nodig. We staan hier niet voor een filosofische verhandeling over de vraag of kunst de wereld kan redden. We staan hier aan de start van een veiling. De wereld redden vraagt in dit geval dat u uw pinpas of credit card uit uw binnenzak haalt. Dat u dat ene kunstwerk dat wat met u doet, dat iets in u beroerd, dat u uitdaagt of tot nadenken aanzet, of dat u gewoon boeiend of mooi vindt, aanschaft voor úw huis, bedrijfspand of kantoor.

Dames en heren, aan mij is vandaag de eer om het eerste kunstwerk te veilen. Het liefst voor een zo mooi mogelijk bedrag! En dat doe ik met liefde en plezier. Niet alleen omdat ik het prachtig vind dat deze expositie georganiseerd wordt in Rozendaal. Maar ook omdat ik het waardevol vind dat de opbrengst van deze expositie en veiling bestemd is om de wereld een stukje beter te maken. Een vijfde deel van de opbrengst gaat naar het onderhoud van deze kerk, een kunstwerk op zich. Een tiende deel gaat naar Artsen zonder Grenzen. Goed werk dichtbij en ver weg, dat het waard is om te steunen. En natuurlijk steunt u met alles wat u aankoopt, ook de kunstenaars zelf. Zodat zij kunnen blijven werken om de wereld te redden.

Ester Weststeijn
Burgemeester van de gemeente Rozendaal